

Výšková stavba pro Prahu (ve Vysočanech)

Kateřina Kosová

Výšková stavba pro Prahu (ve Vysočanech) High-rise building in Prague

vedoucí diplomové práce:

doc. Ing. arch. Roman Koucký

ateliér 1+xx Romana Kouckého a Edity Lisecové

Fakulta architektury ČVUT

05/2013

autor:

Kateřina Kosová

25-92-706

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE		
FAKULTA ARCHITEKTURY		
AUTOR, DIPLOMANT:		Kateřina Kosová
AR 2012/2013, ZS		
NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:		Výšková stavba pro Prahu (ve Vysočanech)
(ČJ)		
(AJ)		High-rise building in Prague
JAZYK PRÁCE:		český
Vedoucí práce:		Doc.Ing.arch. Roman Koucký
Oponent práce:		Ing.arch.Jiří Opočenský
Ústav: 15118		
Klíčová slova (česká):		Výšková stavba, bydlení, administrativa, parter
Anotace (česká):		Cílem diplomního projektu bylo vytvořit multifunkční výškovou stavbu situovanou do transformované lokality území Vysočan. Návrh vychází z požadavků jak na bydlení, tak na administrativně obchodní činnosti. Podkladem práce byla analýza třetího rozměru města (vývoje a současného stavu) a jejího zpracování jako úvodu do problematiky stavění výškových staveb.
Anotace (anglická):		As an aim of the diploma project has been set a design of a high-rise building, situated in the transformed area belonging to Vysočany. The project is based on life-, business and administrative requirements. Another basis of the projected building became a previous analysis of the third dimension of the city (not only the evolution, but also the status of it) and its elaboration as an introduction to high-rise building issue.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

(Celý text metodického pokynu je na [www.FA_studium/ke stažení](http://www.FA_studium/ke_stažení))

V Praze dne 24. května 2013

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolio a CD.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Kateřina Kosová

datum narození: 8.8.1985

akademický rok / semestr: 2012/2013 / letní

ústav: Ústav nauky o budovách (15118)

vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Roman Koucký

téma diplomové práce:

viz přihláška na DP

Výšková stavba pro Prahu

High-rise building in Prague

zadání diplomové práce:

1/popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

2/popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

3/seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

1/

Zadáním diplomové práce je navrhnout a umístit výškovou stavbu ve vybrané lokalitě Vysočany.

Cílem předkládaného řešení je projekt výškové stavby spolutvořící městské prostředí transformované části Prahy.

2/

Závěrečným výsledkem bude studie nové výškové stavby, zahrnující:

analýzy

technické a konstrukční řešení objektu

situace 1:500

půdorysy, řezy, pohledy

detail

vizualizace

3/

vlastní model objektu

1:200

Datum a podpis studenta

18.2.2013 Katerina Knoch

Datum a podpis vedoucího DE

~~Dr. Marc L. ...~~ 2013-02-18

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

28/2/13 Jmcc

01 ANALÝZA_Diplomní seminář

- 01.1_úvodní polemika
- 01.2_historický kontext
- 01.3_hladina zástavby
- 01.4_dominanty
- 01.5_data
- 01.6_graf
- 01.7_katalog
- 01.8_orientační plán Prahy

02 NÁVRH_Diplomní projekt

- 02.1_lokalita
- 02.2_situace
- 02.3_kompozice a program
- 02.4_popis
 - 02.4.1_architektonické řešení
 - 02.4.2_konstrukční řešení
 - 02.4.3_techické řešení
- 02.5_parter
- 02.6_půdorysy
- 02.7_řezy
- 02.8_pohledy
- 02.9_perspektivy
- 02.10_detail
- 02.11_bilance
- 02.12_srovnání
- 02.13_zdroje a prameny

01.1_úvodní polemika

Vertikální, neboli svislý či kolmý, jest opakem výrazu horizontální (*slovník-cizích-slov.abz.cz*). Zjednodušeně řečeno. Při použití takového pojmu v architektuře či urbanismu, jako například slovního spojení vertikální město (angl. Vertical city, něm. Vertikale Stadt), vyvstávají na mysl obrazy měst budoucnosti, jejichž veškerý život se odehrává vysoko v oblacích a forma se vyznačuje chladným, odloučeným až technicistním stylem. Dle mého názoru se jedná o vnímání značně zjednodušené, snad ovlivněné vnějšími vlivy a médii, avšak jednoznačně neúplné.

Stejně jako vertikální město, stává se zavádějícím pojmem i výraz **mrakodrap** (angl. Skycraper, něm. Wolkenkratzer) který je v české společnosti vnímán spíše negativně, jako cizorodý prvek znetvořující vzhled samotných měst i jejich širokého okolí. Název plošně používaný pro jakoukoliv stavbu, přesahující svým výškovým rozměrem zvyklosti dané lokality, fakticky však stavba minimální výšky 100 m (*Emporis.com*).

S posuzováním rozměrů staveb jednoznačně souvisí vnímání rozdílů mezi takzvanou **absolutní** a **relativní** výškou budov. Zatímco relativní výška udává pouze stavební výšku budovy, ta absolutní vyjadřuje také faktor jejího umístění. Pražský terén se vyznačuje dynamikou, která městu nepřímo předurčuje být rozmanitou strukturou, za předpokladu, že se s prostředím pracuje, tvoří kontrasty a překvapivé výhledy s uplatněním rozličných hmot.

Živost Prahy je podmíněná jejím věčným **rozvojem**, **transformací** a **růstem**.

Pro takzvanou udržitelnost takové struktury je nutné tyto vývojové procesy organizovat a směřovat. Nikoliv však potlačovat.

Otázkou, která je aktuální po desetiletí, je právě růst měst, jež je jednoduše řečeno dvojitý. A to jednak **horizontální** a jednak **vertikální**. Neustálým zabíráním volné krajiny dochází k neúměrné expanzi měst a vzniku monofunkčních center. Nové okraje takto narostlých struktur mají ojediněle charakter městský, málokdy vesnický. Stávají se jakýmsi hybridem.

Snahou by tedy mělo být, namísto horizontálního prorůstání města do okolí, vertikálně stoupat a racionalizovat využívání půdy.

Argumentem používaným proti výstavbě výškových staveb na území města Prahy je především zachování tzv. **panorama města**. Vycházíme-li z definice výrazu panorama, z jakéhokoliv jazyka, dojdeme k závěru, že panoramatem se míní jednak:

_nenarušený pohled na okolí

_vše, co může být viděno z jednoho určitého bodu, aniž by byla série obrazů přerušena

_celkový pohled na krajinu

Jaký je tedy panoramatický výhled například z Žižkovského vysílače?

V práci s názvem Vertikalita Prahy, jež je diplomním seminářem a zároveň úvodním slovem k diplomnímu projektu, jsem se zabývala především vývojem města v minulosti a hlavních vlivech na utváření její současné formy, což je dle mého názoru nezbytné pro znovuoobnovení kontinuity racionálního růstu města a také popisu města samotného.

01.2_historický kontext

Nejstarším prvkem dnešního pražského půdorysu jsou **radiální cesty**, sbíhající se k tehdejším vltavským brodům. Podél těchto cest rostla středověká pražská města a později i předměstí 19. století. Prvním stabilním jádrem se stalo území na pravém břehu Vltavy, kde vznikl Pražský Hrad a Malá Strana.

Vyšehrad, vystavěný v druhé polovině 10. století a jeho spojení s Pražským Hradem generoval oblast s nejvyšší hustotou osídlení i aktivit tehdejšího města.

Ve dvanáctém století byla rozvržena prakticky celá **osnova historického města**, a to jeho uzlů, hlavních tras i dominant. Středověk neznal v utváření měst symetrii, ani osovost.

Z levého břehu bylo město ovládáno návrším Hradu-Strahova a Petřína, na pravém břehu dominanta Vyšehrad a tržiště Staroměstské tržiště.

Pražská města spolu se dvěma hrady, mezi nimiž se rozvíjelo tržiště dění, dala vzniknout metropoli Pražské. Nejstarším stavebním kamenem je Staré město, jehož utváření započalo v 11. století, doplnila jej roku 1257 Přemyslem Otakarem II. založená Malá strana.

Třetím městem se staly Hradčany, založené v první třetině 14. století purkrabím Hynkem Berkou z Dubé a nakonec Nové město, založené králem Karlem IV. a to v roce 1333.

K největším proměnám Prahy došlo v období tzv. **barokizace**, datované v 17.-18. století, kdy vzhled města dostal nejen mnoha nových staveb, ale také došlo k přestavbám těch stávajících. Díky nespočtu velkých stavebních úkonů se Praha stala lákadlem zahraničních mistrů, jež zanechali otisky v podobě velkolepých staveb ve tváři našeho města. Možná právě díky hradbám, obepínající město po více než pět století (14.-19.), došlo k tak velké nasycenosti historického jádra architektonickými díly.

Společenské a hospodářské **obrození** města nastoupilo s koncem 18. století, jedním z významných kroků se jistě stalo sjednocení měst Pražských pod jedno »císařsko-královské hlavní město« roku 1784, Císařem Josefem II.

Vlna Klasicismu zasáhla také do té doby opomíjené oblasti Vltavského nábřeží, vnímaného spíše jako vnitřní periferii, než-li plnohodnotnou součást města. Staré domy byly vykoupeny a následně strženy, aby mohly na jejich místě být vybudovány nové zdi a vytvořeny široké ulice.

Také rozvoj průmyslu a železnice znamenal pro Prahu mnohé dopady a zásadní **růst rozlohy**, neboť vznikaly mosty a komunikace, typologicky zcela nové stavby a především nádraží, jež po mnoha desetiletí zásadně určovala život ve městě.

Tak jako došlo k naprosté **změně měřítka** vnímání prostoru Václavského náměstí, včetně jeho orientace, zapříčiněné vybudováním budovy Národního muzea, tak se dá předpokládat, že dojde ke změně hmoty rozsáhlejších částí města ba samotné Prahy.

Novými městy se v 19. století stala předměstí, vzniklá víceméně z existujících obcí v okolí (Dehnice čili Dejvice, Holešovice, Bubny, Přední Ovenec neboli Bubeneč, Střešovice, Břevnov, Košíře, Podolí, Nusle, Michle, Vršovice, Vinohrady a Libeň) a zvyšující několikanásobně rozlohu Prahy, včetně počtu jejích obyvatel.

Pasivita Prahy vůči takovému nadměrnému rozpínání byla již tehdy více, než-li patrná. Tyto změny je možné pozorovat na postupně vzniklých plánech Jüttnerově (poč. 19. století) a Hurtigově (1890).

Asanace (2. polovina 19. století) se stala hlavním tématem v nejednom větším Evropském městě (Brusel, Neapol, Vídeň, Řím, Berlín,...). Pro mnoho z nich, po vzoru Pařížské přestavby, znamenala radikální přeměnu (nejen) historických jader. V Praze probíhaly bourací aktivity v měřítku menším a tempu pomalejším (asanační zákon z roku 1893 a následných 8 let nalhování asanačního plánu).

Stavební boom během 2. poloviny 19. století zanechal mnohé stopy v obrazu dnešního města Pražského, jednalo se především o mosty a železnice, samotný vzhled ulic, přizpůsobených individuální automobilové i hromadné dopravě a také společenské budovy reprezentující město (ND, NM, UPM, Veletržní palác,...)

Plán velké Prahy vyjadřoval snahu o spojení historického jádra s obklopujícími předměstími a obcemi, jež jej svíraly a odebíraly obyvatele, ku prospěchu vzniku a následného vývoje jednotného města. Takto k 1. 1. 1922 vzniklá velká Praha měla jednak dostatek ploch pro rozvoj, jednak jednotné řízení a rozdělování financí, ale také velké množství oblastí bez dostatečně rozvinuté infrastruktury.

Současně s rozhodnutím vzniku Velké Prahy byla zřízena Státní regulační komise a následně takzvaná Technická komise pro regulační plán. Vše za účelem vytvoření podkladů sloužících pro vymezení nového městského útvaru.

Celkový regulační plán města byl dokončen k roku 1929, ještě předtím bylo vysláno několik urbanistických soutěží na různé části města a to z důvodu chybějících mapových podkladů a znalostí k těmto částem. Takto vznikly návrhy na Letenskou pláň, Dejvice, Strahov, Pankráckou pláň atd. Vedle soutěží vznikaly i individuální návrhy na Ideální Prahu, Prahu zítřka a Prahu budoucí.

Zatímco v meziválečném období se stavěly spíše kolonie rodinných domů a samostatné činžáky, od roku 1947 vznikaly plány pro hromadnou **výstavbu velkých sídlištních celků**. První vlnu této výstavby reprezentuje Solidarita, Strašnice či experimentální Invalidovna s ověřením velkorozponových konstrukcí.

Útvar hlavního architekta Prahy byl zřízen roku 1961, sloučila se tak činnost urbanistická s mocí úřední, té doby dokončovaný plán města zobrazoval ucelený městský útvar, členěný na sektory s klínovitě pronikajícími prsty zeleně s funkčním uspořádáním v měřítku městských čtvrtí a historickým jádrem jako středobodem činnosti i kompozice. Bylo plánováno každý sektor označit dominantou usnadňující orientaci v městské struktuře, to se podařilo pouze v Dejvicích a to výstavbou Crowne plaza hotelu.

Období největšího růstu reprezentují takzvaná **Nová Města**, jejichž cílem bylo vyřešit otázku nedostatku bytů v Praze. Prvním projektem bylo Severní město pro 100 tisíc obyvatel, dále Jižní město pro 60 tisíc a Jihozápadní město pro 80 tisíc.

Všechny vzniklé na volných plochách, tvořící s dalšími většími celky 2 prstence okolo Prahy, jako **»novodobé hradby«** města.

Všechny tyto a mnohé jiné události, se nesmazatelně propsaly do tváře města, měnily jeho vzhled i charakter a jsou právoplatnými otisky dob minulých.

Elegantní věže 16. století byly měněny a přetvářeny, bořeny a doplňovány, aby daly vzniknout Městu tehdejší současnosti.

Světové trendy a události se promítaly zas a znovu, s kontinuitou rozvoji vlastní. Město sloužilo lidem doby. Mnohdy procházelo bouřlivými etapami. Ale vyvýtelo se. Aby se dnes na okamžik zastavilo a ukázalo ve své (ne)celé kráse.

1894

1898

1925

1928

01.3_hladina zástavby

Zobrazení relativních výšek městské struktury.

01.4_dominanty

Lokalizace jednotlivých dominant města.

dominantly

01.5_data

Seznam vizuálně nejvýraznějších dominant města.

Seznam, následující katalog a orientační plán Prahy byl zpracován jako součást Metodiky územního plánu hl.m.Prahy, zpracované v Roman Koucký architektonická kancelář s.r.o.

	NÁZEV			VÝŠKA			DATE	
				RELATIVNÍ	M.N.M	ABSOLUTNÍ	POSTAVENO	SOUČ.VÝŠKA
DOMY								
1	Žižkovský vysílač	x	Žižkov	216,0	258,0	474,0	1992	1992
2	Spalovna Malešice	x	Malešice	180,0	258,0	438,0	1996	1996
3	Prague towers	x	Lužiny	65,0	344,0	409,0	2011	2011
4	Shiran tower	x	Vokovice	73,0	320,0	393,0	1971	1971
5	Nové Butovice	x	Nové Butovice	70,0	320,0	390,0	2001	2001
6	Petržilkova	x	Nové Butovice	66,0	323,0	389,0	1980s	1980s
7	City Tower	x	Pankrác	109,0	275,0	384,0	1983	1983
8	Hotel Opatov	x	Opatov	70,0	312,0	382,0	1980s	1980s
9	Petřinská rozhledna	x	Petřín	60,0	320,0	380,0	1891	1891
10	Empiria	x	Pankrác	104,0	275,0	379,0	1975	1977
11	Větrací věž Strahovského tunelu	x	Strahov	48,0	329,0	377,0	1985	1985
12	Sandra	x	Opatov	64,0	312,0	376,0	1980s	1980s
13	Hotel Kupa	x	Háje	71,0	305,0	376,0	1980s	1980s
14	Teplárna Michle	x	Michle	150,0	214,0	364,0	1658	1658
15	Corinthia Towers	x	Pankrác	83,0	275,0	358,0	1984	1988
16	Česká Spořitelna	x	Pankrác	74,5	281,0	355,5	1995	1995
17	Corinthia Panorama	x	Pankrác	79,0	275,0	354,0	1981	1983
18	SOL	x	Bohnice	73,0	281,0	354,0	1970s	1970s
19	Kostel sv. Václava	x	Vršovice	80,0	270,0	350,0	1930	1930
20	Katedrála sv. Víta	x	Pražský Hrad	96,5	250,0	346,5	930	1770
21	Palác Vinohrady	x	Vinohrady	77,0	265,0	342,0	1971	1971
22	Telefonica O2	x	Žižkov	80,0	251,0	331,0	1972	1980
23	Arnica	x	Zahradní město II	73,0	252,0	325,0	1974	1974
24	Pod dálnicí	x	Michle	68,0	255,0	323,0	1970s	1970s
25	Hotel D.U.M.	x	Modřany	66,0	252,0	318,0	1980s	1980s
26	Hotel Rhea	x	Malešice	73,0	240,0	313,0	1960s	1960s
27	Vodárenská věž Zelená Liška	x	Zelená Liška	42,0	271,0	313,0	1907	1907
28	Finanční úřad Praha 8	x	Kobylisy	40,0	270,0	310,0	1980s	1980s
29	Kostel sv. Ludmily	x	Vinohrady	60,5	247,0	307,5	1892	1892
30	Centrotex	x	Pankrác	60,0	245,0	305,0	1978	1978
31	Kyselova	x	Dáblice	54,0	245,0	299,0	1970s	1970s
32	Limuzská	x	Malešice	65,0	230,0	295,0	1960s	1960s
33	Bazilika sv. Jiří	x	Pražský Hrad	41,0	250,0	291,0	920	1142
34	Národní muzeum	x	Nové město	69,0	221,0	290,0	1890	1890
35	Památník Vítkov	x	Vítkov	31,5	258,0	289,5	1929	1933
36	Pražská teplárenská	x	Holešovice	100,0	188,0	288,0	1961	1961
37	Bazilika sv. Petra a Pavla	x	Vyšehrad	58,0	230,0	288,0	1729	1887
38	Kostel sv. Prokopa	x	Žižkov	73,0	215,0	288,0	1901	1901
39	Kostel sv. Mikuláše na Malé Straně	x	Malá Strana	79,0	205,0	284,0	1704	1755
40	Crowne Plaza Hotel (International)	x	Dejvice	75,0	199,0	274,0	1957	1957
41	FSv	x	Dejvice	53,0	220,0	273,0	1967	1967
42	Dům Odborových Svazů	x	Žižkov	50,0	219,0	269,0	1934	1934
43	Lighthouse	x	Holešovice	80,0	184,0	264,0	2004	2004
44	Dopravní podniky	x	Nové město	35,0	229,0	264,0	1980	1980
45	Týnský chrám	x	Staré Město	80,0	180,0	260,0	1450	1500
46	Kolej 17.Listopadu I.	x	Troja	69,0	188,0	257,0	1988	1988
47	Jindřišská věž	x	Nové město	68,0	188,0	256,0	1476	1879
48	Interhotel Olympik	x	Libeň	73,0	180,0	253,0	1967	1967
49	Tokovo	x	Holešovice	68,0	185,0	253,0	1977	1977
50	Kostel sv. Cyrila a Metoděje	x	Karlín	75,0	177,0	252,0	1863	1863
51	Sun Tower	x	Libeň	70,0	180,0	250,0	2011	2011
52	Staroměstská Radnice	x	Staré Město	69,5	180,0	249,5	1338	1364
53	Prašná brána	x	Staré Město	65,0	182,0	247,0	1457	1457
54	Kolej 17.Listopadu II.	x	Troja	54,0	186,0	240,0	1988	1988
55	Kostel sv. Mikuláše na Starém městě	x	Staré Město	47,5	180,0	227,5	1732	1737

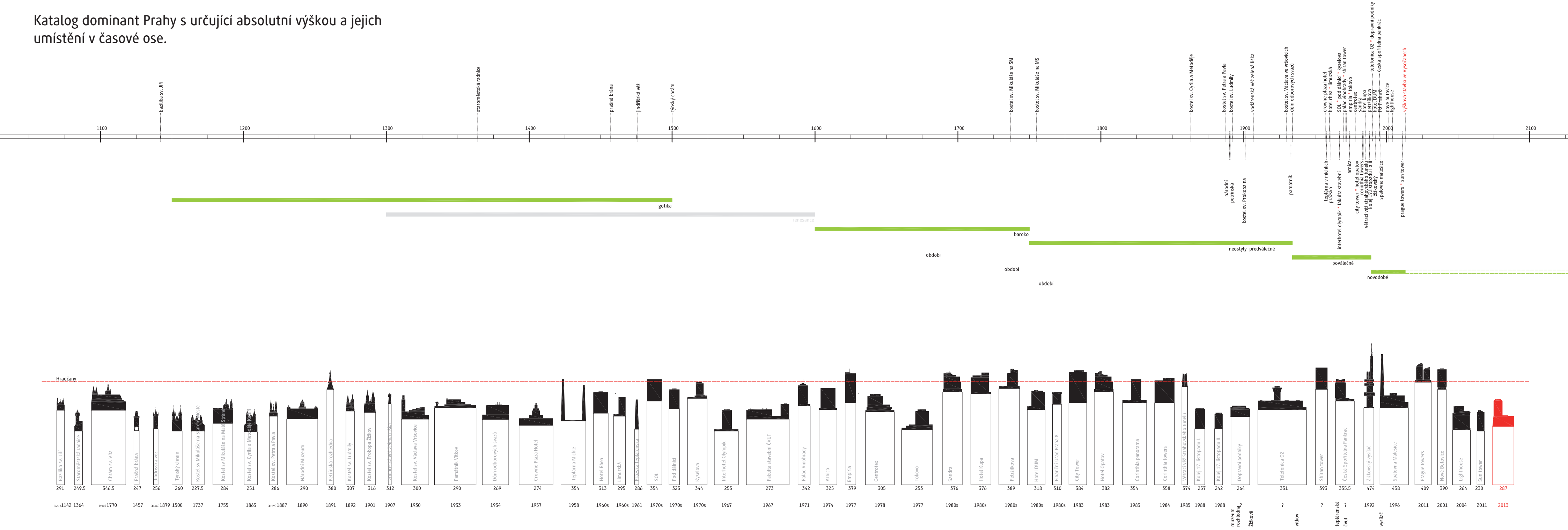
01.6_graf

Zastoupení výšek staveb
v celkové struktuře města.

01.7_katalog

Katalog dominant Prahy s určující absolutní výškou a jejich umístění v časové ose.

01.8_orientační plán Prahy

Zobrazení stavebních dominant ve schematizované mapě Prahy.

